

'Ik kweek een illusie, een universum, waarin jij geloofd als toeschouwer.' JAN VERSWEYELD

Toneel Drie maal koning Kreon op één avond

'Altijd denk ik: nu val ik door de mand'

Acteur **Jacob Derwig** gaat regisseren. Maar eerst speelt hij **drie Griekse tragedies** voor de prijs van een.

Dirk Koppes
HAARLEM

In een achterafstraatje in Haarlem liggen de studio's van de Toneelschuur. Verborgen achter een entree, een clandestiene nachtclub waardig. Een enorm atelier puilt uit met decorstukken. Na een doolhof van gangen ligt daar het kantoor, voorzien

van naaimachine, strijkijzer en kofieautomaat. Jacob Derwig schuift aan, vlak voordat hij een doorloop doet van *Antigone - Kreon - Oidipous*. Toneelgroep Amsterdam speelt in samenwerking met de Toneelschuur onder leiding van de jonge regisseur Thibaud Delpet (31) de drie Oidipous-stukken van Sofokles in één voorstelling. Geen marathon van twaalf uur of een potpourri, maar een compacte en strakke productie, belooft Derwig. 'Een psychologische thriller.'

Al staat hij zo'n vijftien jaar op het toneel, toch blijft een eerste doorloop van een nieuwe productie spannend. 'Iedere voorstelling wil ik mezelf ver-

beteren, maar de onzekerheid blijft. Je zou denken dat ik alle kanten van het vak wel heb gezien, maar iedere rol vraagt iets anders. Altijd is er het moment dat ik denk: nu val ik door de mand.'

Prijzen als de Paul Steenbergenpenning, die Derwig uit handen van Pierre Bokma ontving, maken daarbij niets uit. Voor mij is het een sport om nooit iets te doen wat je al hebt gedaan. Onzekerheid is niet fijn, maar als de acteur alles al weet, krijg je nooit spannend toneel. Mijn personage maakt dingen voor het eerst mee, dus moet ik dat op een bepaalde manier ook doen. Die onbevengende vasthouden, zorgen dat het niet

ingesleten raakt als je het honderd keer speelt, dat is het moeilijkste wat er is. Ik kweek een illusie, een universum, waarin jij geloofd als toeschouwer.'

Als koning Kreon speelt Derwig een stugge heerser, van wie je in flashbacks krijgt te zien waarom hij zo'n hark is geworden. 'Net als in film gaat er een luikje naar vroeger open, kun je zien hoe het is gekomen. Heerlijk. Zo maken we duidelijk dat de afloop onafwendbaar is, dat niemand ontkomt aan zijn lot. Juist Kreon niet. Wat niet betekent dat je je niet moet verzetten.' Ook als het om hemzelf gaat, geloofd hij dat bepaalde dingen

'Mijn talent is mijn noodlot. Acteren zit in mijn DNA, dat moet ik respecteren.'

zijn gegeven. 'Dat ik mijn vrouw (Kim van Kooten, red.) zou tegenkomen, lag ergens besloten. Daarmee heb ik enorm geluk gehad. Mijn talent is mijn noodlot. Het acteren zit in mijn DNA, dat probeer ik te respecteren. Ik kan iets goed, dan moet ik alles op alles zetten om het te benutten.'

Zoals de personages bij Sofokles overgeleverd zijn aan het lot, zo heeft een toneelregisseur de touwtjes in handen bij zijn acteurs. Geen probleem, vindt Derwig, 'want een goede regisseur zorgt ervoor dat mijn palet breder wordt, dat ik groei als acteur. Het is bijvoorbeeld fijn om met Ivo van Hove te werken. Dat is iemand die ongekend goed voorbereid aan de repetities begint, maar je toch het gevoel geeft dat je samen op ontdekkingsreis gaat. Thibaud Delpet geeft ons meer ruimte, dan wordt het meer een gesprek. Hij moet zich nog ontwikkelen, als regisseur heb je een lange groeiijd.' Met het ontwikkelingstraject voor jonge regisseurs van Toneelgroep Amsterdam hoopt men ze voor grote zaalproducties te interesseren. 'Op de een of andere manier heeft een hele generatie gekozen voor de kleine zaal.'

Derwigs handen jeuken om zelf als regisseur aan de slag te gaan. Hij is gevraagd door het gezelschap, maar moet steeds stil spelen. Zijn eerste productie wordt ergens in het seizoen 2010-2011. 'Het lijkt me fantastisch om langer door te denken hoe ik een productie in elkaar wil zetten. Als regisseur begin ik helemaal onderaan, moet ik alles ontdekken en vooral: geduld ontwikkelen. Niet meteen ingrijpen, niet in paniek raken. Soms moeten dingen een paar dagen groeien. Een regisseur die meer weet dan zijn acteurs houdt de boel rustig.'

Ⓣ Toneelgroepamsterdam.nl.
Toneelschuur Haarlem, t/m 11 april.